

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ג תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין סג | דף הכולל: פסחים ל.
דף היומי בהלכה: מסימן תקט"ו סעיף ו' עד סעיף ט'.
מוסר: אהבת חסד - פרק י' עד 'ובדרך כלל'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: הרבה ענפים טובים עד שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

האברך שנושע בזכות כוס מים חמים | הבחור שגרם לצמיחתו של גדול בישראל על ידי עוגה ובקבוק שתיה
| וסיפור מיוחד לאלו שנוהגים לשאול את הקופאי לאחר הקניה "כמה הנוק?" | 1993

על דא ועל הא

מעשה שהיה בתקופת לימודי בישיבת
סלבודקה, בבחור צעיר מבית חסידי שנכנס
ללמוד לישיבה. לאחר השבת הראשונה, הוא ניגש
אליי ואמר: "אני עוזב עכשיו את הישיבה!..."

Yaakov Naumi/Flash90

הבחור שזכה לגרום לצמיחתו של אחד מגדולי התורה שבדור על-ידי... פיסת עוגה
ובקבוק שתיה | מעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א

הצעיר, החליט לעשות מעשה. הוא ירד לרחוב רבי עקיבא, נכנס לקיוסק וקנה עבור החולה עוגה ובקבוק גזוז. במחירי הימים ההם, עלתה העוגה פרוטות אחדות, והגזוז עוד 2 פרוטות. זה הכל. נכנס החבר לחדרו של הבחור החולה והגיש לו את העוגה והשתיה. היוזמה הברוכה הזו התקבלה אצל הצעיר בהתפעלות רבה. לפתע הוא ראה שבסלבודקה דואגים לחברים, שיש מי שדואג לו, והבין שיש לו עדיין מה לעשות בישיבה... והחליט להישאר. ומה קרה בסופו של דבר? - במשך השנים שלמד בישיבה עלה הבחור בצורה מופלאה בתורה וביר"ש, וגדל וצמח לאילנא ברבא, והגיע לדרגה עצומה, עד שכיום הוא נחשב לאחד מגדולי התורה המיוחדים שבדור. ומי 'אחראי' להבאתו למדרגה שכזו? - הבחור שירד לרחוב רבי עקיבא וקנה את העוגה והגזוז. ראו גם ראו את המעשה הקטן שעשה הבחור, ואילו זכויות הוא רכש באמצעותו.

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: מעשה שהיה בתקופת לימודי בישיבת סלבודקה, בבחור צעיר שהגיע מבית חסידי ונכנס ללמוד לישיבה. לאחר השבת הראשונה שעברה עליו בישיבה, הוא ניגש אליי ואמר: "אני עוזב עכשיו את הישיבה!" כשהתעניינתי על מה ולמה, השיב שהוא איננו מסוגל לסבול את העובדה שבקבלת שבת לא מזמרים בישיבה את הפזמון 'לכה דודי', ואומרים אותו בצורה יבשה... "אני הגעתי מבית חסידי, ואינני מבין כיצד יתכן לא לשיר בקטעים אלה", אמר. הבחור ההוא היה מוכשר מאוד, וישיבת סלבודקה דווקא התאימה לו מאוד. מה עשה הקב"ה? - באותו לילה הנתקף הבחור בהצטננות, וחומו עלה. כיון שכך, נאלץ להישאר ב'חדר החולים' של הישיבה עוד יום-יומיים על מנת להבריא ולחזק את גופו. והנה, אחד הבחורים שידע על המצוקה הקיימת בליבו של

והקב"ה שילם גם לבחור שקנה את הגזוז...

יום אחד, כשהיה הבחור החסידי בדרכו מהפנימייה אל בית המדרש, ניגש אליו אדם ושואלו האם הוא מכיר בחור פלוני, ונקב בשמו. היה זה הבחור שקנה לו בזמנו את העוגה והגזוז, והאדם ששאל עשה זאת לצורך שידוכין.

כמובן שמידענו מילא מיד את פיו בדברי הלל, שירות ותשבחות, וקשר כתרם של כבוד והערכה לבחור שאודותיו ביקשו לברר, ואף סיפר לאבי המשודכת מה עשה לו הבחור ההוא בזמנו, ואיך עודד אותו על ידי קניית המטעמים. האבא שמע את הדברים, התרשם מאוד, ועוד באותו יום נגמר השידוך.

נחזור שוב: כמה עלתה העוגה? - פרוטות אחדות. מה היה מחירו של הגזוז? - 2 פרוטות. ומה רב ועצום היה השכר ששילם השית לבחור!

גם זה אחד הפירושים לשאלתו של ה'חפץ חיים' על מה שאומרים 'אבינו מלכנו כתבנו בספר זכויות' - ושאל הח"ת, ממה נפשך, אם יש לנו זכויות ומגיע לנו להיכתב בספר זכויות - הרי הקב"ה יכתוב ממילא; ואם אין לנו זכויות - מה שייך להתפלל על כך?!

ולפי מה שאמרנו אפשר להסביר, שאנחנו מתפללים שה' יגלגל עלינו מצבים כאלה שאצלנו הם אינם בגדר ניסיון גדול, אלא 'מעשה רגיל' שכל אחד מחויב לעשותו, אבל במציאות - נחשב הדבר כזכות גדולה, בשל הקידוש שם שמים שיוצא מכך. כמו המעשה הנ"ל, שבזכות עוגה וגזוז הצליח הבחור להצמיח את אחד מגדולי התורה שבדור.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

על דא ועל הא

הוא עמד לסיים את החשבון, ואני כבר עמדתי הכן לדו-שיח הקבוע: הוא ישאל את הקופאי "כמה הנזק", ואני אתקן אותו שצריך לומר "כמה הרווח". אבל להפתעתי העצומה, הפעם זה היה אחרת...

תדבר טוב, יהיה טוב | היהודי שחווה על בשרו את דברי חז"ל 'ברית כרותה לשפתיים'

הכן לדו-שיח הקבוע. הוא ישאל "כמה הנזק, ואני מיד אתקן אותו 'כמה הרווח'. אבל כאמור, הפעם זה היה אחרת, ולכן כה התפלאתי לפשר השינוי.

אחרי ששילם, הוא סיפר לי כך: "תמיד אחרי שחזרתי מהקניה, היה איזה נזק. חלב התפוצץ, ירקות התפזרו, שקית נקרעה, משהו נשכה. תמיד! תמיד היה נזק, עד שחשבתי שככה זה ואין מה לעשות. כשקונים קנייה גדולה משהו מוכרח להשתבש.

"אבל הדיבורים שלך כנראה השפיעו עלי, והחלטתי לשנות את השפה. בקניה האחרונה שאלתי את המוכר 'כמה לשלם?' והנה, באותה פעם לא היה שום נזק! הכל הגיע הביתה בשלמות, כל השקיות, כל הפירות והירקות, דבר לא נעדר! "נפעמתי ממש. לא דיברתי על נזק, ופשוט לא היה! מאז אני שואל 'כמה לשלם', ובאמת הכל מגיע הביתה שלם".

זה היה שיעור מוסר בשבילי. חז"ל אמרו 'ברית כרותה לשפתיים'. ראיתי זאת כאן בחוש. בואו נשמור על הפה שלנו ונקפיד להתבטא באופן חיובי. לדבר טוב, לאחל ולברך במילים טובות, ולהשיג הרבה רווחים על הדרך.

(גיליון השגחה פרטית)

הייתי לאחרונה במכירת חסד בבית שמש, מכירה של מוצרי לחם וחלב, פירות וירקות במחיר מוזל ביותר. כמו בכל שבוע, נכנס לשם אחד מתושבי השכונה ממכריי, העמיס עגלה גדולה בכל טוב וניגש למוכר. "כמה צריך לשלם?" - הוא שאל.

הסתכלתי עליו במבט מתפלא, והוא הסתכל עלי חזרה. "כבר תכננת לתת לי 'פסק' [תוכחה], הא?" הוא שאל אותי. אכן! עניתי. הוא סימן לי שהוא כבר מסיים עם החשבון ואז ידבר איתי, ואני הייתי מסוקרן ממש.

במה דברים אמורים?

מאז שאני מכיר את היהודי הזה, בכל פעם שהוא מסיים את הקניה השבועית הגדולה במכירה הוא שואל את המוכר "כמה הנזק?"... כך הוא בחר להתבטא, אולי כי פשוט יותר מקורי וייחודי לשאול 'כמה הנזק' במקום 'כמה התשלום'.

בכל פעם כזאת, כשאני בשטח, אני לא יכול לשתוק ואני אומר לו: למה אתה אומר כך?! זה לא נזק, זה רווח. אתה מביא אוכל לילדים שלך!

אבל הוא צוחק. רווח או נזק, מה זה משנה?

גם הפעם, בשעה שהוא עמד לסיים את החשבון, כבר עמדתי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

'אסרו חג' - פירוש המושג ומנהגי היום

"מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן"

הגמרא שהאוגד את היום שלמחרת החג עם החג עצמו, בכך שמרבה בו אכילה ושתייה כדרך שמרבים בחג, נחשב לו הדבר כמתן דמים בקרנות המזבח. ואכן, יש אומרים כי מלבד המנהג להרבות באכילה ושתייה, שהביאו הרמ"א, יש מצוה לאכול בשר ביום זה.

[שו"ע תכט, א; ביאורים ומוספים דרשו, 26]

היום שלאחר שמחת תורה, נקרא 'אסרו חג', על שם הכתוב בתהלים: "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח", וכפי שדרשו בגמרא: "כל העושה איסור לחג באכילה ושתייה, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן", וביאר רש"י, שהמילים 'אסרו' ו'איסור' משמען חיבור וקשירה באגודה אחת, והמילה 'בעבותים' רומזת לבהמות עבות ושמונות, וכוונת

מה עושים בארבעת המינים לאחר החג?

אלא לגונזם; והמחמיר - תבוא עליו ברכה. ויש נוהגים לשמור את הערבות של ארבעת המינים ושל הושענא רבה עד לפרוס חג הפסח, ולהסיק בהן את התנור לאפיית המצות; ויש שנהגו לשרוף בהן את החמץ; ויש שכתב שאם לא ניתן לשומרן כראוי, עדיף לשורפן מיד לאחר חג הסוכות. ויש שנוהגים להניחן על גג ארון הקודש בבית הכנסת, ונחלקו הפוסקים אם ראוי לנהוג כן.

[שו"ע תרסה, ח-ט, משנ"ב כח-כט ושעה"צ כ; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

נאמר בגמרא: "תשמישי מצוה נזרקין, תשמישי קדושה נגנזין; ואלו הן תשמישי מצוה: סוכה, לולב, שופר וציצית". והיינו, שמותר להשליך את הסכך, ארבעת המינים, ערבות של הושענא רבה, חוטי הציצית וכיוצא בהם, ואין חובה לגונזם; אולם, אין להשליכם לאשפה או למקום בזוי אחר, ואין לפסוע על גבן. ואם לא נזרקו בידים לאשפה, אלא על ידי גוי וכדומה, אין חובה להוציאם מהאשפה.

ברם, יש המהדרים שלא להשליך תשמישי מצוה כלל,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"המחול הפך ליגון, איה הפוסק? איה הגאון?" - שורות נהי קצרות וחרישיות שנכתבו אשתקד עם הסתלקותו של מרן פוסק הדור הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל באסרו-חג שמחת תורה

לרגל יומא דהילולא קמא - כ"ג בתשרי תשפ"א

הספר החי שב אף הוא למקומו,
נושא את עמלו לעולמו.

מיעט לדבר, הרבה להקשיב,
רוח נדכאים השיב;
העולם הזה ההביל,
ולעולמות אחרים העפיל.

'מה דיני?' - שאל תלמיד ותיק,
'ראיתי ספר תורה נופל, כשהוא בנרתיק!'
באחת הרצינו פניו,
ועצבות נוראה עלתה בעיניו;

לאחר שתיקה ארוכה באימה,
הביט על תלמידו בחיל ומורא -
'הֲרֵאִיתָ סֵפֶר עַל הָאֲדָמָה?!' - - -
לקדושת התורה נפשו יִרְאֶה

עתה שב הוא לעמול באשר הוא אוהב,
לצד דודו מרן ה'חזון איש' זי"ע הוא יושב;
רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו
נפש נקי וצדיק, מגדולי יראיו.

הרב ישראל ליוש שליט"א

אשתקד, באסרו חג שמחת תורה, חשכו המאורות ועולם התורה איבד את קברניט ההלכה, פוסק הדור מרן הגאון הגדול רבי נסים קרליץ זללה"ה.

הסמיכות לימי החג, והמעבר החד משמחה של תורה ליגון על ענק התורה שהלך לעולמו, בלטו מאוד בלויית ההמונים שבאו לחלוק כבוד התורה ליחיד ומיוחד, מקברניטי היהדות החרדית וממעצבי עולם ההלכה.

ברגשות מעורבים אלו, כשהדי שמחת התורה עוד לא שקטו, ודמעות של אבל כבר עלו, נכתבו שורות אלו...

שמחת התורה שקטה בכל מעוז,
נחתמה צהלת השבוע;
רגליים עמדו מלפזז בכל עוז,
כפות הידיים פסקו להריע.

ספרי התורה שבו לארונותיהם,
וסביב הבימה חלל נוצר;
הערבות והמינים נגנזו מעליהם,
לשוב לשוב בעמלה לנו נותר.

המחול הפך ליגון.
איה הפוסק? איה הגאון?

"ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ" - הסגולות של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לזכות בזרע של קיימא

שבועות י"ח ע"ב).
• לשים המיטות בין צפון לדרום וראשה בצפון (גמ' בברכות ה' ע"ב ואם לאו אשתו יולדת נפלים)

"ויברך אתם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ" (בראשית א', כ"ח)
• לשתות יין (לא מיץ ענבים) בהבדלה במוצ"ש (ע"פ גמ')

כסגולה להיפקד, ושאלו לרבינו האם מקורו מג' שבת דף קיט: וכן דלפי זה האם גם רחיצה בחמין במוצ"ש ואכילת פת חמה במוצ"ש הם סגולה להיפקד, ואם כל זה סגולה גם לאשה וכתב רבינו בתשובה "כן"]

- לגדל זקן
- לענות "אמן יהא שמיה רבא" בכל כוחו.
- ללמוד עם אשתו הלכות שבת.
- ייעץ רבינו ליהודי חשוך בנים לעלות לארץ ישראל וב"ה לאחר שעלה נפקד (ע"פ דברי הג"מ יבמות דף סד. "שישוב א"י אינו עולה מן המנין, וכתב שם רש"י... דלמא משום עוון חוצה לארץ הם עקורים").
- הדברים הובאו בספרים: סדור שיח תפילה, מנחת תורה, ומלאו את הארץ, וחלקם שמענו בע"פ מרבינו שליט"א

(דברי שי"ח -- בראשית תשע"ז)

- לכתוב ולהדפיס חידושי תורה (ע"פ גמ' חולין דד"ת נקראים פרי בטן)
- לבדוק המזוזות (חזו"א)
- לשלם עבור מלמד ללמד לילד אחר (מדרש רבה).
- לומר לכהן לכוון בברכת כהנים עליו (שמו ושם אמו).
- לעשות שילוח הקן (תנחומא תצא) והוא סגולה גם לשידוך.
- להתפלל בקבר רחל.
- יתפללו בשונם במקום שנענה בו אלישע כשהיה אצל האשה השונמית.
- למצוא אדם שהוא מן הנעלבין ואינם עולבין ולבקש ממנו ברכה.
- שתיית חמין במוצאי שבת [וכך מיעץ רבינו לחשוכי בנים

קול העם

בתחילה חשבתי בלבי: שהדיאטן יגיד מה שהוא רוצה, אני אעשה מה שאני מבין... אשמור על התזונה, אך לא בקיצוניות שכזו'. אך פתאום נזכרתי בשיעור שמסרתי בהתלהבות אך לפני מספר דקות...

"אילו האדם היה יודע כמה חביב בעיני ה' כשהוא משמר את בריאות גופו שניתן לו בפיקדון, היה טורח הרבה לבריאותו..."

בגמר השיעור נסעתי לדיאטן, אליו הפנה אותי הרופא בעקבות בדיקות דם לא הכי מלבבות... ישבתי אצלו והוא אסר עלי חלק גדול מהמאכלים האהובים עלי ביותר באיסור גמור.

בתחילה חשבתי בלבי: שהוא יגיד מה שהוא רוצה, ואני אעשה מה שאני מבין... כלומר: אשמור על התזונה, אך לא בקיצוניות שכזו...

אך בעודי מהרהר, לפתע חזר אלי במוחי שחזור מהיר של השיעור שלפני כמה דקות אני עצמי מסרתי בהתלהבות... והנה, אני בעצמי כבר הולך נגד רצון הבורא! הלוא אם הבורא היה רוצה שאוכל את הדברים הללו, אזי לא הייתי חולה. ועתה שכך רצונו ומצוותו, איך אוכל להמרות את פיו?

תיכף קיבלתי על עצמי את מצוות המלך באהבה, ואני מקפיד להיצמד לכללים ובוזה עושה רצונו בשמחה. ראיתי בזה השגחה פרטית מיוחדת, שכן אילולי השיעור, ככל הנראה לא הייתי מקפיד לגמרי, ובזכות השיעור אני עושה זאת באהבה גמורה.

אני מפרסם את הסיפור שלי כדי לחזק רבים אחרים במצבים שונים, שבהשקפה נכונה אפשר להצליח בקלות לשמור על רצונו יתברך.

מידי בוקר אני משתתף בשיעור קצר של כרבע שעה עד עשרים דקות בשער הביטחון שבספר חובת הלבבות. השיעור שינה את חיי ואת חיי המשתתפים ללא היכר. הלימוד בספר נוסך רוגע ושלווה פנימית, המוציאה מהנהגת הטבע להנהגה של השגחה פרטית ממש.

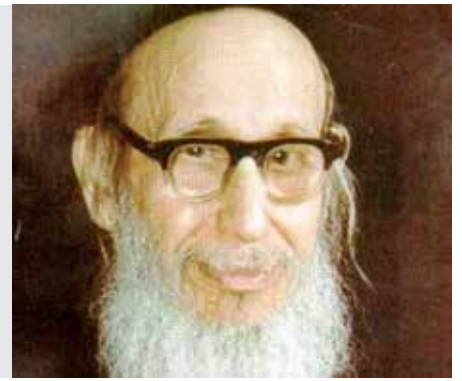
באותו בוקר, הרב המוסר את השיעור נאלץ להיעדר, וביקשו ממני שאמסור את השיעור במקומו. מסרתי את השיעור, שעסק באותו יום בעניין חובת האדם לשמור על בריאותו ולחזר אחר אמצעים להיות בריא, וכשם שאסור לאדם לומר שהוא בוטח בה' שאם נגזר עליו לחיות - יחיה, גם אם יקפוץ מהגג או שישתה את סם המוות, כך גם עליו להיות אמון על בריאותו ועליו להישמר ממאכלים המסכנים את בריאותו או מכל דבר אחר...

הרחבתי את היריעה והוספתי סיפורים מגדולי הדורות שהקפידו לשמר את בריאותם, כגון המעשה ב'חזון איש' שמישהו ראה אותו מטייל בחוף בסיבוב היומי שלו כמצוות הרופא עליו, ושאלו אם אין בזה משום ביטול זמן... הגיב החזון איש ואמר: "אילו האדם היה יודע כמה חביב בעיני ה' שאדם משמר את בריאות גופו שניתן לו בפיקדון, היה טורח הרבה לבריאותו..." ועוד סיפורים כהנה וכהנה.

בעל המעשה: כר

(טיב הקהילה)

היהודי שזכה לקבל מידי ערב ראש השנה שיחת טלפון מהגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל במשך עשרים שנה, והאברך חשוד הילדים שנושע בזכות כוס מים חמים

מידת הכרת הטוב המופלאה של גדולי ישראל

רבי חיים וביקש שיביא לו מעט מים חמים כדי שישתה ותחיה נפשו. רץ האברך כהרף עין והביא לו מים כבקשתו. לאחר ששתה והוטב לו מעט, פנה רבי חיים אל האברך שהטיב עמו, ואמר לו: "בזאת השנה הנך נושע!" האברך בהתרגשותו רץ אל בנו של רבי חיים וסיפר לו מה שאמר לו אביו. שאל הבן את אביו לפרש ההבטחה המפורשת (כיון שלא היה נוהג לברך בכזה אופן). ענה לו רבי חיים: "היות והאברך הזה החיה אותי ממש, הנני אסיר תודה לו וכולי מלא הכרת הטוב אליו, ולכן בהכרח שיושע בזאת השנה..." ואכן לתקופת השנה נושע האברך. יש לציין, כי במשך השנה לא נח רבי חיים ולא שקט, אלא הרבה עבור האברך בתפלות ותחנונים שיושע, עד שנושע בס"ד. ('איש לרעהו' מתוך 'שנות חיים')

סיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א: כאשר ביקר פעם הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל בלייקווד, תיכנן לחזור בשעת לילה מאוחרת לסקווירא, אך לא מצא מי שיסיעו נסיעה כזו, שהיתה בת שעתיים. לבסוף הציע עצמו אחד מתושבי לייקוד להסיעו לסקווירא. בתחילה סירב, אולם הלה עמד על דעתו שרצונו בכך. והסכים ונסע עמו לסקווירא. מאז, מתוך הכרת הטוב היה רבי חיים זצ"ל מתקשר אליו בכל שנה, בערב ראש השנה, כדי לברכו ולהתברך ב'שנה טובה', כך במשך יותר מעשרים שנה. באחת השנים בערב יום הכפורים, כאשר שהה רבי חיים ברים בבית המדרש בסקווירא, הרגיש חולשה נוראה - זאת לאחר שצם עשרה ימים, כדרכו לצום בכל עשרת ימי תשובה. באותה שעה עבר לפניו אברך אחד חשוד בנים ל"ע. קרא לו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אם בדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים, כמה אלפי תיבות של תורה - שכל אחת מהן היא מצוה בפני עצמה - יכול אדם לומר בכמה שעות?

Nati Shohat/Flash90

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

תורה. ומבואר בירושלמי (פ"א דפאה) שכל המצוות אינן שוות לדיבור אחד מן התורה; וכן להיפך - עונש ביטולה שקול כנגד כל העוונות, כדברי חז"ל (איכה רבה פתיחתא ב): "ויתר הקב"ה על עוון ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ולא ויתר על עוון ביטול תורה". ומוסיף ה'חפץ חיים' כי מלבד ביטול העשה של לימוד התורה, עובר גם בכמה לאוין של ביטול תורה כמבואר בסמ"ג (ל"ת ג), וראה ב'ביאורים ומוספים' מה שהביאו בעניין זה. שמא יאמר אדם - ממילא אינני יודע ללמוד, ואם כן אינני עובר על ביטול תורה! על כך מדגיש ה'חפץ חיים' - כל אחד שייך ללימוד תורה! "אם אינו למדן, יכול ללמוד ספרים קדושים המועתקים ללשון אשכנז בזמננו, כגון חובות הלבבות ומנורת המאור וכיוצא בזה, המכניסים

בסעיפים יא-יב מהפתיחה (עשין), אנו למדים על עוד שתי מצוות עשה שאדם מבטל על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות: (א) מצוות עשה של "את ה' אלקיך תירא". גדר מצווה זו - כמובא ב'ביאורים ומוספים' בשם ה'חינוך' - הוא בשניים: מצווה כללית שקיומה במחשבה בכל עת ועונה; וכן מצווה מיוחדת בעת שבא נסיון לידו, שאם לא שת אז ליבו לירוא את ה' עובר ומבטל עשה זה. ולעומת זאת, אם עומד בניסיון בגלל יראת ה' יתברך, כותב רבנו יונה שלא רק שלא ביטל את העשה, אלא אף מקבל שכר כאילו קיים את העשה, כדברי חז"ל "ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצווה" - דהיינו שמקבל שכר על מצוות עשה של את ה' אלקיך תירא. (ב) בעת סיפור לשון הרע ורכילות מבטל מצוות עשה של לימוד

כי בספרו 'תורת הביט' כתב ה'חפץ חיים' כי בדק בשעון ומצא שבדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים, ואם כן בכמה שעות יכול האדם לומר כמה אלפי תיבות של תורה, שכל אחת היא מצווה בפני עצמה! ומכל זה עולה גודל ההפסד של אדם העוסק בדיבורי לשון הרע, או אפילו בשיחה בטלה, שמפסיד כמה מאות אלפי מצוות שהיה יכול לקיים באותו זמן.

בלבב האדם יראתו של הקדוש ברוך הוא. ב'ביאורים ומוספים' מביאים שכן פסק גם במשנ"ב (קנה סק"ט), שמי שאינו יכול ללמוד הלכות ואינו מבין בהן - ילמד כל מה שיודע. וכותב עוד ה'חפץ חיים', שבכל תיבה ותיבה של לימוד התורה מקיימים מצוות עשה בפני עצמה, "ואם לומד פרק משניות או דף גמרא, הוא מקיים כמה מאות מצוות!". וב'ביאורים ומוספים' מביאים

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע לא היו נחשים במדבר? מדוע מתו בני אהרן על ידי שני חוטי אש? וכיצד הסביר מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל את הסיבה לשריפת ספרי התורה ר"ל בבני ברק

עירובין דף סג

"לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן"

כתוב במדרש תנחומא (פר' ויקהל ס' ז): "וארון ברית ה' נוסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה' (במדבר י') והיה הורג נחשים ועקרבים ושורף את הקוצין והורג שונאיהן של ישראל. אמר רבי אלעזר בן פדת בשם רבי יוסי בן זמרא: שני ניצוצין יוצאין מבין שני הכרובים והורגים נחשים ועקרבים ושורפין את הקוצין".

ממילא, אומר הרבי רבי יונתן, ממש געוואלדיג: באמת נדב ואביהוא היו צריכים להיהרג על ידי נחשים, אבל אין נחשים. ומה גרם לכך עשה שלא יהיו נחשים? אותם "שני ניצוצין", שני חוטי אש. לכן הם צריכים כעת למלאות את מקומם של הנחשים ולהרוג את מורי ההוראה לפני רבם. פלאי פלאים!

(יחי ראובן)

מעשה נורא שאירע בבני ברק

בחוברת 'מזקנים אתבונן', מובא מעשה נורא שאירע בבני ברק, שאותו הסביר מרן הגאון רבי אהרן רבי יהודה לייב שטיינמן זצ"ל כפגם כבוד התורה. היה זה לאחר כמה מקרי הצתה של ארונות קודש בבתי כנסיות, אשר גרמו לא פעם לשרפה של ספרי תורה.

חרדה עצומה אחזה בליבם של היראים לדבר ה', והלווייתיהם של גווילי ספרי התורה שנחרכו זעזעו כל לב. המשטרה, שהוועקה לחקירת מקרי ההצתה האלו, שיערה שמדובר במצית אחד, ושכלל הנראה מדובר באדם מעורער בנפשו. אולם למרות כל המאמצים שנעשו בעניין, היא לא הצליחה לתפוס אותו.

כששמע על כך ראש הישיבה הוא אמר: "אותו אדם אכן איננו שפוי. אבל מדוע נכנס לראשו דווקא שיגעון כה נורא, של שריפת ספרי תורה? אין זאת אלא שמשמים מבקשים לרמוז ולהתריע לנו שיש פגיעות בתלמידי חכמים, שאין אנו מוחין עליהם כראוי, ומבקשים לעורר אותנו לכבוד התורה הקדושה"

(פניני עין חמד)

מדוע מתו נדב ואביהוא?

בחז"ל מובאות בין 11 ל-13 דעות, מה היה אותו העוון. אבל לפני שנכנס לדעות, הייתי רוצה להביא את דברי הספר מגיד משרים - מה שאמר המלאך למרן הבית יוסף, שכידוע היה מלאך שהיה מלמדו סתרי תורה. שאל אותו הבית יוסף מדוע נפטרו נדב ואביהוא, והוא השיב (מגיד משרים, פר' שמיני) שהסיבה היתה בגלל חטא דק וקלוש ביותר. וההוכחה שלו היתה מכך שיש כ"כ הרבה דעות בחז"ל מדוע הם מתו, וזה מוכיח שהחטא היה דבר 'דק מן הדק'.

והוסיף ואמר, שעל זה לבד לא היו צריכים למות, וגם חובו של אהרן במעשה העגל לא היה סיבה מספקת להענישם כך, משום שהיו גדולים מבני עשרים ובגיל הזה הם לא מתחייבים בחובת האב, ומלבד זאת, משה רבנו ע"ה התפלל עליו וגם הביא קרבן לכפרה. אלא, שהתחברו כאן שני דברים יחד - גם חטאו של אהרן הכהן במעשה העגל וגם החובה הקלושה של נדב ואביהוא, ולכן מתו.

(הרה"ג ר' יצחק רוזנבלום שליט"א)

איך מתו נדב ואביהוא?

אמרו חז"ל (סנהדרין נב:): "שני חוטין של אש יצאו מבית קודש הקדשים, ונחלקו לארבע, ונכנסו שניים בחוטמו של זה ושניים בחוטמו של זה, ושרפום". ונשאלת השאלה למה מתו דווקא במיתה הזו - שני חוטין של אש שהתחלקו לארבעה?

הרבי רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל אומר כאן א-געוואלדיגער כאפ, ממש מתיקות התורה:

הגמרא בעירובין (סג.) אומרת: "כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש". גם כאן, נדב ואביהוא היו מורי הוראה בפני רבם, ומיתתם היתה צריכה להיות על ידי הכשת נחש, אלא שבמדבר, היכן שבני ישראל עברו, לא היו נחשים.

הכיצד? לאן נעלמו הנחשים?

האם מותר ליהנות מתיקון תקלה אזורית באספקת החשמל שבוצע בשבת על ידי גוי?

ואם מספרם של ישראל והגויים שווה - וכגון שעשה את המלאכה לצורך שני אנשים שאחד מהם ישראל והשני גוי - נחשב שהמלאכה נעשתה לצורך ישראל.

ואם הרוב הם גויים, אך ידוע שהמלאכה נעשתה במכוון אף עבור ישראל - לדעת הבית יוסף אף באופן זה נדון הדבר לפי הרוב, אך לדעת הרמ"א נחשב שהמלאכה נעשתה לצורך ישראל.

[שו"ע תקטו, ו, משנ"ב נח, סא רסב, ושעה"צ עב רעח; וראה ביה"ל ד"ה בעיר; ביאורים ומוספים דרשו, 84-82; וראה שם, 80-81]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל אסרו ליהנות ממלאכה שעשה גוי בשבת וביום טוב עבור ישראל. ובמקרה שהגוי עשה את המלאכה לצורך קבוצה של אנשים שחלקם ישראל וחלקם גויים - נחשב שעשה את המלאכה עבור רוב אנשי הקבוצה. ולכן, לדוגמה, אזור שרוב תושביו גויים, והתרחשה בו תקלה אזורית באספקת החשמל, ותוקנה בשבת על ידי עובד גוי - מותר לישראל ליהנות מהתיקון.

באיזה אופן מותר לקנות סחורה בשבת מגוי?

הם ישראל - יש שציידו שהמלאכה, וההבאה מחוץ לתחום, נחשבות כנעשו לצורך ישראל. ויש שנראה מדבריהם שגם באופן זה נידון הדבר לפי רוב תושבי העיר; אך גם לדעתם, פעמים שיש לחשוש שאם יתירו לישראל לקנות את סחורתו, ירבה בשבתות ובימים טובים אחרים בעשיית המלאכה עבור ישראל, ובאופן זה יש לאסור את רכישת הסחורה.

[שו"ע תקטו, ו, משנ"ב נו רנט, וביה"ל ד"ה בעיר]

בהמשך לאמור: גוי שעשה מלאכה בשבת וביום טוב לייצור סחורה מסוימת, או שהוביל את הסחורה מחוץ לתחום; ובאותה השבת, או יום טוב, העמיד את הסחורה למכירה בעיר שרובה גויים - אם אין חשש 'מוקצה' בסחורה זו, מותר לישראל לקנותה ממנו בשבת וביום טוב, באופנים שבהם מותר לקנות בשבת וביום טוב, (ראה במקורות). אולם, אם מדובר בסחורה שרוב הקונים הפוטנציאליים שלה

האם מותר לישראל לעלות בשבת במעלית שהופעלה בידי גוי לצורך עצמו?

ושימוש במעלית שהגוי הפעיל לצורך עצמו - אסור אף לדעת המתירים, אם מפני שבמעליות מסוימות כל תוספת משקל מגבירה את זרם החשמל, כך שבעצם השימוש גורם הישראל במישרין להגברת הזרם; אם משום 'מראית העין', והזלזול בכבוד השבת; ואם משום חילול ה'.

[ביאורים ומוספים דרשו, 82; וראה שם, 87]

כאמור, כאשר גוי עושה מלאכה בשבת וביום טוב עבור ישראל וגוי יחד, אסור ליהנות ממנה. ואף אם הגוי עשה את המלאכה לצורך עצמו, אם התכוון בעשייתה גם לצורך ישראל - וכגון שנמצאים יחד בחדר, והאור כבה, והגוי הדליקו לצורך עצמו, והתכוון גם לצורך ישראל השוהה בחדר - אסור ליהנות ממנה. ויש אומרים שבאופן זה מותר ליהנות ממנה, כיון שעיקר כוונת הגוי היא עבור עצמו; ואין למחות ביד המקל בדבר.

* אסור לאדם להתרחק בשבת יותר מאלפים אמה מהמקום בו שהה בכניסת השבת, ואיסור זה נקרא 'תחומין'. ויש אומרים שהתרחקות של שנים עשר 'מיל' אסורה מדאורייתא. ומלבד האיסור לאדם לצאת אל מחוץ לתחומו, אסור גם להוציא חפצים ובעל חיים אל מחוץ לתחומם של בעליהם. ואף חפצים של גוי, אסור להוציאם אל מחוץ לתחום, למרות שלבעליהם אין איסור לצאת.
* איסורי שבת דרבנן שעשה גוי עבור ישראל, אסור למי שנעשו עבורו ליהנות מהם, אבל לאחרים מותר. ואף באיסור 'תחומין' של שנים עשר 'מיל', שיש אומרים שהוא מדאורייתא, מותרת ההנאה לאחרים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזו תקופה החלו לקיים את 'יום טוב שני של גלויות'?

לאחר היום הראשון של פסח, ובחודש סיון כבר ידעו בכל מקום באיזה יום חל היום הראשון של פסח בירושלים - תיקנו חכמים לנהוג יום טוב שני כדרך שנוהגים בסוכות ובפסח. ויש מהגאונים שכתבו שיחזקאל ודניאל כבר קיימו את יום טוב שני בחוץ לארץ, ויש שכתבו עוד שמשו רבנו הצטווה עליו מפי השי"ת.

[ביאורים ומוספים דרשו תצה, 1, 4 ו-5]

בזמן שהיו 'מקדשים את החודש' בירושלים על פי ראיית הלבנה, היו שולחים שליחים לערים האחרות בארץ ישראל, ולמקומות הסמוכים לארץ ישראל, להודיע שקידשו את החודש. ובמקומות הרחוקים שאליהם לא הגיעו השליחים, ועד שהגיעו המועדים בניסן ובתשרי לא נודע להם אם החודש שעבר היה מלא או חסר - נהגו מספק שני ימים יום טוב, וזהו 'יום טוב שני של גלויות'.
וגם בחג השבועות - למרות שהוא חל תמיד חמישים יום

הלוח היומי

כ"ג בתשרי, אסרו חג רבי שמריהו יוסף ניסים ב"ר נחום מאיר קרליץ - גאב"ד ב"ב, בעל החוט שני

ביום זה בשנת ב' אלפים תפ"ט, נלחמו עם ישראל בעוג מלך הבשן ונצחוהו, כאשר עקר את ההר לזורקו על ישראל... ובסופו נתקע בצווארו (ברכות נ"ד; במדב"ר פ"ט ל"ב, ובעץ יוסף בשם ראש יוסף).

יארצייט:

ד' אלפים תשע"ה/תשפ"ה: רבנו חנוך ב"ר משה זצ"ל, ר"י ואב"ד קורדובה-ספרד, ואחד מארבעת הגאונים שנשבו במהלך הפלגתם ונפדו ע"י קהילות שונות ברחבי העולם, וכך התרבתה תורה בקהילות אלו.

תקס"ג: רבי מנחם מנדל ב"ר יעקב זצ"ל, מלינסק.

תקפ"ב: רבי ירוחם חיים זצ"ל מדולינא, בעל בית לוי.

תש"ה: רבי חיים מנחם דוד ב"ר אלטר יחזקאל אליהו הורוביץ הי"ד, מדז'יקוב.

תש"ט: רבי ראובן תמצטית זצ"ל, מרבני מרוקו, בעל מחנה ראובן, דודאי ראובן ועוד.

תשל"ב: רבי דוד ב"ר ברוך ראובן שלמה הלוי יונגרייז זצ"ל, ראב"ד העדה החרדית י-ם, בעל אור דוד.

תשס"ג: רבי ברוך מרדכי ב"ר חיים רקובר זצ"ל, בעל ברכת אליהו.

תשפ"א: רבי שמריהו יוסף ניסים ב"ר נחום מאיר קרליץ - גאב"ד ב"ב, בעל החוט שני.

יארצייט מרן הגאון רבי שמריהו יוסף ניסים ב"ר נחום מאיר קרליץ - גאב"ד ב"ב

סירב לקבל מליון דולאר

פעם היתה הצעה לרשום את כולל "חזון איש" כסניף של ישיבת ליקווד בארה"ב, ובכך הכולל היה מקבל סכום עצום של כמליון דולאר ממשלת ארה"ב. ואכן הכינו את המסמכים הנדרשים, אך כשהביאו למרן הג"ר ניסים קרליץ לחתום, הוא סירב ואמר: "חסרה כאן אמת..."

(הליכות שני עמ' רעז)

נזהר שלא להוציא דבר שקר מפינו, אף אם יגרם לנו מכך צער או נזק.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il